

GLEDALIŠKI LIST

SEZONA
1923'24

ŠTEVILKA 11

IZDAJA UPRAVA
NARODNEGA
GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI

KOSTA VUKAŠINOVIĆ

LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 1/a
Palača Ljubljanske kreditne banke

Trgovina modnih čevljev in usnjatih izdelkov:

== Listnice - Damske torbice ==

Potovalni usnjati predmeti i. dr.

Samoprodaja in zaloga izdelkov tovarne „PETOVIA“, d. d.

Jadranska banka BEOGRAD

Dionička glav. ... Din 60,000.000

Rezerva ..... Din 30,000.000

Podružnice:

Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb,

Amerikanski odio.

Naslov za brzojavke: Jadranska

Afilirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar; Frank Sakser State Bank, Cortland Street 82, New-York City, Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Najfinejša svetlobna telesa

za stanovanja, vile, banke, bare, kine itd. kakor:

lestence, namizne, stoječe svetiljke itd. itd.

v vsakem poljubnem slogu, tudi po doposlanih načrtih, izdeluje v kovini, lesu, svili, steklu itd. edina jugoslovenska

Svetlobna industrija „VESTA“.

Naročila samo na atelje „VESTA“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8/1.

SPORED.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Torek,	11. decembra	Zaprto.	
Sreda,	12.	"	Danes bomo tiči . . . . . Red F
Četrtek,	13.	"	Nju. Premiera. . . . . Izven
Petek,	14.	"	Mogočni prstan . . . . . Red E
Sobota,	15.	"	ob 3. uri popoldne Judit ; di- jaška predstava . . . . . Izven
Nedelja,	16.	"	ob 3. uri popoldne Ugrab- ljene Sabinke ; ljudska predstava . . . . . Izven
Nedelja,	16.	"	ob 8. uri zvečer Hedda Gabler Izven
Ponedeljek,	17.	"	Nju . . . . . Red C

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Torek,	11. decembra	Aïda . . . . . Red C
Sreda,	12.	" Nikola Šubic Zrinjski . . . Red D
Četrtek,	13.	" Gosposvetski sen . . . . . Red A
Petek,	14.	" Zaprto.
Sobota,	15.	" Mignon ; gostuje ga. Wesel- Polla . . . . . Red F
Nedelja,	16.	" Tosca . . . . . Izven
Ponedeljek,	17.	" Zaprto.

Uprava si pridržuje pravico spremembe sporeda in zasedbe.

Priporoča se
stara, solidna
tvrdba

J. Maček

največja zaloga
oblek na
Aleksandrovi cesti
samo št. 12

Danes bomo tiči.

Veseloigra v štirih dejanjih (osmih slikah). Spisal J. Nestroy.
Poslovenil * * *

Režiser: O. ŠEST.

Plavec, trgovec v malem mestu	g. Lipah	
Minka, njegova sestranka in varovanka . . .	gna Gorjupova	
Bobek, trgovski pomočnik	} pri Plavcu {	
Matiček, vajenec		. . . g. Rogoz
Zmikavec, hlapec		. . . g. Plut
Jera, hišna		. . . g. Sancin
Melhijor, hlapec brez službe	gna Rakarjeva	
Drugovič	g. Kralj	
Poskočil, krojaški mojster	g. Drenovec	
Globočnikova, trgovka z modnim blagom .	g. Skrbinšek	
Jelovškova, vdova	ga P. Juvanova	
Cvetkova, Plavčeva svakinja	ga Wintrova	
Komar	ga Medvedova	
Tina, izdelovalka lišpa	g. Jan	
Liza, služkinja pri gospodični Cvetkovi . .	gna V. Juvanova	
Hišnik	gna Ježkova	
Kočijaž	g. Kumar	
Stražnik	g. Jerman	
Grabež, potepuh	g. Cesar	
Prvi natak	g. Terčič	
Drugi natak	g. Medven	
	g. Smerkolj	

Dejanje se vrši pri Plavcu, v malem mestu, potem v bližnji stolici in na koncu spet pri Plavcu.

Po četrti sliki daljši odmor.

Salon za dame in gospode
EMIL NAVINŠEK

šef vlasuljar slov. opere in drame v Ljubljani
Izposojevalnica gledaliških lasulj in potrebščin

NJU.

Vsakdanja tragikomedija v desetih slikah. Spisal Osip Dimov.
Poslovenil M. Skrbinšek.

Režiser: B. PUTJATA.

Nju	ga Šaričeva
Soprog	g. Putjata
On	g. Rogoz
Kostja	gna Smerkolj ml.
Marija	ga P. Juvanova
Oče	g. Lipah
Mati	ga Medvedova
Pomočnik	g. Medven
Prvi gospod	g. Sancin
Drugi gospod	g. Smerkolj
Dijak	g. Jan
Prva dama	gna V. Juvanova
Druga dama	gna Slavčeva
Hišna	gna Ješkova

1.) Evo pet metrov mojega življenja! 2.) Ozek trak pomladi se je pojavil nad zemljo. 3.) Pisma lahko ožive? 4.) Kakor da zaslutimo smrt. 5.) Bila si kot solnce. 6.) Mama, kje si? 7.) Je kaj višjega od smrti in ljubezni? 8.) Zvenela je kot roža. 9.) Mrličem je vse prav. 10.) Ona je tu . . . z nama . . .!

Svetlobna telesa posodila trdka „Vesta“.

**Velika izbira
moderne moške
konfekcije
in obleke po modi**

JOS. ROJINA

LJUBLJANA

==== Aleksandrova cesta 3 ====

KIRURGIJA - ORTOPEDIJA

bandaže, obvezila in pasovi za dame, razni zdravstveni izpiralni
Brušenje aparati, varnostni gumi-izdelki **Niklovanje**

BESEDNIK IN DRUG, LJUBLJANA, Prešernova ulica 5

Telefon št. 439

Telefon št. 439

MOGOČNI PRSTAN.

Narodna pravljica z godbo, petjem in plesom v štirih dejanjih (sedmih slikah). Spisal Fran Milčinski. Glasbo zložil Viktor Parma.

Kapelnik: g. FR. BAUER.

Režiser: A. DANILO.

Kraljica belih vil		gna M. Danilova
Vila Dragomila		gna Slavčeva
Prva vila,	} čuvarice zakladov {	gna Juvanova
Druga vila,		gna Ježkova
Tretja vila,		gna Kramarjeva
Prvi škrat		gna Tilka Jezeršek
Drugi škrat		gna Heda Janc
Tretji škrat		gna Rezi Brcar
Car Aleš, eno manj nego deseti		g. Lipah
Princesa Viola		ga Šaričeva
Minister Rigomir		g. Skrbinšek
Minister Rogoslav		g. Plut
Strežaj carja		g. Bertok
Deveti kralj		g. Peček
Minister Mehmed		g. Kralj
Prvi suženj,	} zamorca {	g. Terčič
Drugi suženj,		g. Markič
Kraljev sluga		g. Kumar
Glasnik		g. Danilo
Prvi mož iz naroda		g. Sancin
Drugi mož iz naroda		g. Medven
Stražar		g. Smerkolj
Majka Marta		gna Rakarjeva
Stanko, njen sin		g. Drenovec
Kuža Zvestin		g. Medven
Muca Liza		gna Hillejeva
Evfemija, roj. von Prezeltaig		ga V. Danilova
Tonček,	} njeni otroci {	gna Gorjupova
Tinček,		g. Windiš
Binček,		g. Marn
Markec,		g. Smerkolj I.
Mirkec,		g. Smerkolj II.
Zakleti mladeniči		gg. Jan, Medven, Jerman

Janičarji, odaliske, narod.

Slike: 1. Imenitna kupčija. 2. Zahvala kraljice vil. 3. Cudeži mogočnega prstana. 4. Neprijeten gost. 5. V sovražni oblasti. 6. Potujoči umetniki. 7. Vsemogočna ljubezen. Rešeni.

Med prvim dejanjem mimodrama o našem ljubem kruhku. Izvaja baletna šola. Plese aranžiral baletni mojster g. Trobiš. — Deloma nove kulise naslikal g. Skružny.

Sodeluje del muzike dravske divizijske oblasti.

Hedda Gabler

Igra v štirih dejanjih. Spisal H. Ibsen. Prevel V. Mole.

Režiser: FR. LIPAH.

Jörgen Tesman, štipendist za kulturno zgodovino	g. Peček
Hedda, njegova žena	ga Marija Vera
Gospodična Julijana Tesman, njegova teta	ga Juvanova
Gospa Elvsted	ga Medvedova
Asesor Brack	g. Skrbinšek
Ejlert Lövborg	g. Rogoz
Berta, služkinja pri Tesmanovih.	gna Rakarjeva

Dejanje se vrši v Tesmanovi vili v zapadnem delu mesta.

Odmor po prvem in tretjem dejanju.

Zajutrkovalnica
T. Mencinger
 Ljubljana
 Sv. Petra cesta št. 43

Pristna vina   Nizke cene

Drago
Schwab
 Ljubljana

AÏDA.

Opera v štirih dejanjih. Spisal Antonio Ghislanzoni.
Vglasbil G. Verdi.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Kralj egiptovski	g. Pugelj – Zupan
Amneris, njega hči	ga Rewiczewa – gna Sfiligojeva
Aïda, sužnja etiopska	ga Lewandovska – gna Zikova
Radames, vodja egiptovske voj- ske	g. Sowilski – Šimenc
Ramfis, veliki svečenik	g. Betetto – Zathey
Amonasro, etiopski kralj in oče Aïde	g. Cvejič
Sel	g. Banovec – Mohorič
Svečenica	gna Mišič-Saxova
Svečeniki, svečenice, ministri, vodje, vojaki, sužnji in ujetniki etiopski, narod egiptovski.	

Dejanje se godi v Memfidi in Tebah za vladanje Faraona.

Novo dekoracije naslikal g. Skružny. Novo garderobo izdelala
gledališka krojačnica pod vodstvom ge Waldsteinove.

Plese naštudiral baletni mojster g. A. Trobiš.

Vsebina:

1. dejanje: Dvorana v kraljevi palači. Ramfis in Radames govorita o vojni; Radames upa, da postane vodja egiptovske vojske. Samo v tem slučaju lahko popelje ljubljeno Aïdo v domovino. V Radamesa je zaljubljena tudi Amneris. Kralj ga imenuje glavnim poveljnikom in Amneris mu izroči zastavo.

Sprememba: V templju. Veliki svečenik izroči Radamesu sveti meč in prosi boga za zmago.

2. dejanje: Amneris se v svojem stanovanju pripravlja za sprejem zmagovalne vojske. Ker pa sluti, da ga tudi Aïda ljubi, ji zapove, da mora pozabiti nanj in da se mora zmagovalne svečanosti udeležiti kot sužnja.

Sprememba: Radames se vrača kot zmagovalec. Med ujetniki je pripeljal seboj tudi kralja Amonasra, očeta Aïdinega. Kralj sicer na prošnjo Radamesovo sužnje osvobodi, le Aïde in njenega očeta ne. Radames naj poroči kraljevo hčerko Amneris.

3. dejanje: Na obali Nila. Amneris moli na predvečer poroke v Izinem templju. Radames je hotel z ljubljeno Aïdo zbežati iz Egipta, toda njegov načrt se izjalovi in veliki svečenik ga zapove zapreti.

4. dejanje: Kraljeva dvorana. Amneris še vedno ljubi Radamesa in ga skuša osvoboditi. On je ne ljubi, pusti rajši se živega pokopati. Obupana Amneris preklinja sodnike.

Sprememba: V svetišču Vulkanovem umreta v objemu Radames in Aïda.

Nikola Šubic Zrinjski.

Glasbena tragedija v treh dejanjih in osmih slikah. — Po drami T. Körnerja spisal Hugon Badalić. — Vglasbil Ivan pl. Zajec.

Dirigent: L. MATAČIĆ.

Režiser: V. SEVASTJANOV.

Nikola Šubic, hrvatski ban, poveljnik Sigeta	g. Cvejić — Levar
Eva, njegova žena . . .	gna Sfiligojeva
Jelena, njiju hčerka . .	ga Gaj-Jermanova — gna Thalerjeva
Gašpar Alapič	g. Pugelj
Lovro Juranić	g. Banovec — Kovač
Vuk Paprutović	g. Mohorič
Sulejman Veliki, turški car	g. Betetto — Zupan
Mehmed Sokolović, veliki vezir	g. Sovilski — Šimenc
Mustafa	g. Rus
Ali Portuk	g. Ribič
Ibrahim Beglerbeg . .	g. Erklavec
Levi, Sulejmanov zdravnik	g. Debevec
Timoleon	g. Perko

Osmanka, Sokolica, Mejra, Fatima, Zulejka. — Hrvatski častniki in vojaki. Bule, odaliske, evnuhi, čuvarji saraja.

Zbor vil, turški vojaki.

Prva slika se godi v Beogradu, ostale v Sigetu in pred njim v turškem taboru leta 1566.

Hotel „SOČA“, Ljubljana

Lastnik K. POTOČNIK, Sv. Petra cesta 5

Telefon št. 531

Telefon št. 531

Gosposvetski sen.

Narodna opera v dveh dejanjih s predigro. Besedilo spisala skladatelj in Franjo Roš. Vglasbil: Risto Savin.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: O. ŠEST.

Dušan	g. Betteto – Zupan
Bernard, knez Korotana in Kranjske marke	g. Sowilski
Kneginja, njegova mati	ga Smolenska
Otokar I. Přemisl, kralj češki	g. Pugelj
Juta, njegova hči	ga Lewandovska
Grofica Andeška	ga Borova – Ropasova
Margareta, njena hči	g. Rewicz – gna Kattnerjeva
Mojmir, vitez, Bernardov prijatelj	g. dr. Rigo
Pastovčan, } kmeta {	g. Debevec
Gradekar, }	g. Banovec

Gosti, lovci, ljudstvo, vojaki.

Predigra se vrši v sedanjem času, prvo in drugo dejanje na Krnskem gradu in Gosposvetskem polju.

Novo dekoracije: slikarna Narodnega gledališča pod vodstvom g. Skružnyja.

Pravkar

IG. KLEINMAYR & FED. BAMBERG, dr. z o. z., LJUBLJANA.

Pravkar izšlo: Edmond Rostand: *Cyrano de Bergerac*. Herojska komedija v petih dejanjih. Poslovenil Oton Župančič. Cena 65 Din.

Franco-ka književnost zadnjih 50 let morda ne premore dela, ki bi bilo v svoji dovptnosti, vznešenosti in sijaju besede tako tipično francosko, kakor je Rostandov „Cyrano“. Z duhom poet, z vnanjostjo nosata grdoba; srce polno ljub-zni, usta pre-lpevs-joča od po-meha nad seboj; lev, ki bi si mogo-e priboriti svet in se ne upa dvigniti oči od žene, ki jo ljubi – evo vam ju-naka te čudov te komedije! „Cyrano de Bergerac“ je uvrščen v letošnji repertoar ljubljanskega Narodnega gledališča.

V. BEŠTER ATELJE „**HELIOS**“
Oglejte si slike, Aleksandrova cesta 5

MIGNON.

Opera v treh dejanjih, po Goetheju napisala Mihael Carré in Jules Barbier, vglasbil Ambroise Thomas.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: V. SEVASTJANOV.

Mignon	gna Saxova
Filina	ga Vesel-Polla k. g.
Viljem	g. Burja
Lothario	g. Betetto – g. Zupan
Laertes	g. Mohorič
Jarno	g. Pugelj
Friderik	gna Kocuvanova
Antonio	g. Perko

Prva dva dejanja se vršita v Nemčiji, tretje v Italiji v letu 1790.

Vsebina. 1. dej.: Pred veselo krčmo, kjer popivajo meščani in nastopijo cigani s svojo umetnostjo, se pojavijo kot gledalci tudi igralci. Jarno, vodja ciganov, sili z bičem v roki Mignon, da bi pela. Viljem se zavzame zanjo. Cigani odidejo in puste Mignon Lothariju. Igralec Laertes svari Viljema, naj se čuva Mignon. On pa jo odkupi od ciganov in jo vzame, preoblečeno v deško obleko, s seboj.

2. dej.: Filina se lišpa za predstavo. Nocoj bodo igralci nastopili v gradu. Filina je ljubosumna na Mignon, katera sklene raje ostati sama in se ločiti od Viljema.

Izpremema: Mignon, oblečena zopet kot ciganka, želi iz ljubosumja do Filine, da bi se paviljon podrl. Lothario ga zažge. Filina ji ukaže, prinese iz gorečega paviljona šopek cvetlic, ki ga je pozabila v njem. Mignon uboga in Viljem jo komaj reši iz ognja.

3. dej.: Bolno Mignon so prenesli v vilo Cypriani. Viljem spozna njeno ljubezen in jo vzljubi. Ko pa naenkrat odkrijejo, da je Mignon hči markijeva, ki mu je bila pred leti ukradena in katero je on, preoblečen kot Lothario, tako dolgo iskal in jo danes ves srečen našel, se tega dogodka vsi trije vesele.

Manufaktura

vseh vrst in najboljše kakovosti.

Na drobno in debelo. Najnižje cene.

„**DANICA**“

Majzelj & Rajšelj

Ljubljana, Turjaški trg 1.

Usnje

vseh vrst in najboljše kakovosti.

Na drobno in debelo. Najnižje cene.

TOSCA.

Opera v treh dejanjih. Besedilo po V. Sardou napisala L. Illica in G. Giacosa. Poslovenil Cvetko Golar. Vglasbil G. Puccini.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Floria Tosca, slovita pevka	gna Zikova
Mario Cavaradossi, slikar	g. Šimenc
Baron Scarpia, policijski načelnik.	g. Popov
Cerese Angelotti	g. Šubelj
Cerkovnik	g. Betetto - Pugelj - Zupan
Spolleta, birič	g. Mohorič
Sciarrone, orožnik	g. Mencin
Ječar	g. Perko
Pastir	g. Habič ml.

Kardinal, sodnik, vodja mučilnice, pisar, častnik, podčastnik, vojaki; cerkveni pevci, duhovniki, ljudstvo.

Godi se v Rimu leta 1800.

„FORTUNA“ trgovaška družba BIZJAK & COMP., Ljubljana Krekov trg 7-8 (poleg Mestnega doma)	IMPORT EKSPORT	En gros	En detail
	Emajlirana kuhinjska posoda Prvovrstne kvalitete po konkurenčnih cenah.		

Najugodnejši nakup igrač in primernih daril za Božič in Novo leto

Vaso Petričič pri tvrdki **nasl. J. Samec**
Ljubljana, Mestni trg št. 21.

Osip Dimov: „NJU“.

O. Dimov je apologet one nežne ženske duše, katero moški, ki ali ne zna ali ne more razumeti njene globočine, s svojim brezobzirnim obnašanjem potlači in uniči.

Svojo „Nju“ imenuje „vsakdanja tragikomedija“, ker imamo v njej tipe, ki jih vsak dan srečavamo, tipe iz goste meščanske srede. Med nje postavi nežno žensko dušo, ki išče izhoda iz te brezbarvnosti in ki si želi vedno tega, kar ji ljudje in življenje ne morejo dati, in zato umre.

Nju (Ana, Anjuška) je imela nekoč svoje lepe dekliske sanje, iz katerih se je zbudila v trenutku, ko se je poročila. Zakaj se je poročila, se ne ve; pač pa se je izkazal njen mož kot navaden vsakdanji človek, ki mu je predvsem do tega, da se nasiti v vseh pomenih te besede. Poročila je čisto navadnega egoista, brezbarvnega človeka, ki jo sicer ljubi, a ne zanjo, temveč zase, ki prav nič ne čuti, kakšno je notranje njeno življenje, ki razume njeno srečo tako kot jo on sam hoče . . .

Nju izgubi svoje sanje in se vda življenju, ki je okrog nje, preživi deset let pošteno, ima dete, navidezno ji gre dobro, uboga svojo usodo in živi — ne da bi se ji zbudile njene lepe sanje — kot ptička.

Nekoč pa sreča na plesu — in tu je začetek prvega dejanja — nekega pisatelja, ki že postaja slaven. On je človek, „ki gre vedno mimo“, kateremu je duša fraza, ki je zaljubljen v svojo lepo frazo — a se zna med ženskami dobro sukati in je pravi zapeljivec. Vsa ta plesna atmosfera in vse skupaj zbudi kar naenkrat v njej njene lepe dekliske sanje: pride domov in leže, ne da bi se slekla, samo da bi vso noč sanjala — kot nekoč. Toda soprog jo obvlada in s tem ubije v njej vso bajno ubranost njene duše — in Nju občuti v tem trenutku vso žalost njene resnične vsakdanjosti kot še nikoli . . . Zapeljivec nadaljuje, kar je začel, in ona se vda novemu čuvstvu. Izkaže se pa kot čisto navaden človek: za njega je vse fraza, a zanjo je vse čuvstvo. Ona je iskala nekaj višjega „od ljubezni in smrti“, nekaj, kar je še večje od onega, kar se v življenju imenuje ljubezen; česa — sama ne ve, „če bi enkrat človek mogel izgovoriti pravo besedo“! On pa vsega tega ne čuti, za to mejo ne gre več njegova fantazija . . . Nju ga radi tega ne obtožuje, ker ve, da on zato prav nič ne more.

Zato Nju umre. Vidi, da ne more doseči tega, kar si želi, kar išče, ne more najti in zato umira v miru in odpušča vsem, ki so tega krivi . . .

Boris Putjata.

Zahtevajte povsod našo domačo
KOLINSKO CIKORIJO
izvrsten pridatek za kavo

Opera in jaz.

(Pomenek z napisanimi in nenapisanimi besedami.)

To zadevo bi naslovil lahko tudi drugače, recimo narobe, „jaz in opera“, ampak to bi ne bilo več popolnoma v redu. Stvar je namreč ta, da me je znanec vprašal, zakaj se pečam z opero, potem je ta, da mi je nekdo polaskal, da nisem muzikalen režiser (pasja noga, odkod le to ve) in koncem koncev bi bila pa še ta, da ni nikomur prav za prav nič mar, kako si služim kruh. — Jaz pa sem danes take volje, da celo povem, kako in kaj! Tole, o muzikalnosti namreč, je presneto drzna trditev, kajti jaz zapojem „Po jezeru“ čisto brezhibno, da ne govorim o „Na planincih“ in pa „Kje so moje rožice“. Solo! Gospoda! Solo! V zboru sem bil pa že od nekdanj tič — naprej, počez in tudi pri basih sem znal „pritisnit“ — če je bilo treba. No, vse to je že za menoj — moj pevski sloves sicer ni svetovnega obsega — za moje skromne razmere — pa zadošča. Vsekakor pa se postavim po robu vsem tistim, ki govorijo tako grdo o meni. —

Tisti, ki pravi, da jaz nisem operni, oziroma muzikalni režiser — to je boljše povedano — tisti torej, ima popolnoma prav. Jaz namreč o muziki popolnoma nič ne razumem — jaz vem recimo o notah samo to, da so tiste med črtami F, A, C, E — tiste na črtah se pa zapomnijo potem stavka „en golob hitro domov frči“, torej e, g, h, d, f. To me je naučil pred tolikimi in tolikimi leti mojster Hubad — moj sedanji intendant — in pa nestor Foerster, kateremu smo hodili v realki ob sobotah od 2 do 3 nagajat. (Gospod kolega Debevec, ali je res ali ne?) Niti taktov ne znam šteti — res, častna beseda — saj jih morda marsikdo drugi tudi ne zna in piše celo o operni muziki — pa se nič ne zgodi. — Torej, drugi pišejo — jaz pa opere režiram. Ne po moji krivdi — ne po moji želji. Kaj še! Meni je opera deveta briga. Presneta kapa — ali ne prideta baš oba moja učitelja glasbe z enako željo; — češ — vi gospod Šest in „Gorenjski slavček“ — to bi bila zadeva. Jaz pa rad ustrezem in zadeva je šla — seveda je nerodno, če je režiser nemuzikalen — zato je šla lansko sezono devetnajstkrat — smola — ampak častna beseda, jaz res nisem kriv, da ni šla tridesetkrat. Gospod administrator — oprostite! — In potem! — Veste, gospod Širola, ki je pogruntal „Stanca“ — on je zelo dostojen možak, ampak rekel je — saj jaz ne dam nič na to, ko niti taktov ne poznam — da je „Stanac“ v Ljubljani zadeva, takole na odru, je dejal, orkester me sploh ne briga — da ni Zagreb nič proti temu. Ne meni je to rekel — na to nič ne dam, na gratulacije — ampak drugim in tako naprej — nazadnje pa bi postal kar bahav

IVAN PERDAN, LJUBLJANA

Veletrgovina specerijskega blaga
Glavna zaloga Ciril in Metodovih vžigalic

— kot mi daje odličnega glasbenika slovenski pravici. Seveda, da ljudje v „Psoglavcih“ ne jočejo — zato pa jaz reš ne morem. Je že taka reč — nekje raje jočejo, drugje pa manj. — Čehi pijejo pivo — morda je tu iskati vzroka — čeprav se pri vinu pretoči tudi marsikaka bridka solzica.

Koncem koncev, gospodje kapelniki v operi, gospoda pevke in pevci! Zakaj ste hinavci? (Oprostite besedo!) Zakaj se me veselite, če pridem med vas — zakaj pravite g. upravniku „hvala bogu“, če vam pove, da režiram to in to opero jaz — saj sem vam pri skušnjah že stokrat povedal, da mi ni muzika nič mar. Gospa Lewandovska in Borova, posebno vi, ki ste prišli iz Praškega divadla, kjer ste imeli muzikalne režiserje. In Zathey — in Thalerca — posebno vi, pa še vi elektrikar in mojster? In pa vi, gospod upravnik, saj meni oper ni nič mar. In vi, gospod administrator! Presneta reč, saj za kaso je izguba! Ali pa morda ni? Jaz sem vendar od drame in tam ostanem, kaj note, kaj partitura. In vi, gospod ravnatelj Rukavina, kako je zadeva — saj to res ne gre — pomislite, inspicijent Habič zna šteti takte — evo vam režiserja, izkušenega. Šesta pa v dramo, kjer je začel in kjer bo nehal — opera je samo tako mimogrede — če ostane časa.

Zakaj bi si ne povedali vsega, kar je v redu in prav — iščem zopet mecena: da me nauči takte šteti, režirati po partituri, peti partije in po možnosti dirigirati. Ko ga najdem, ne bom medlil se oglasiti zopet — dotlej pa bilježim kot nemuzikalni režiser opere narodne in režiser drame —

Osip Šest.

Iz pisem Josipa Kainza.

(Dalje.)

III.

Berlin, 26. oktobra 1873.

Ljuba moja mamica!

— — —

Pomisli, pri premieri „Mennonita“ sem dobil krasen šopek z vizitko „Fanny Pausinger“. Kaj ta gospa vse stori! Ti prideš ravno prav k „Don Carlosu“. To bo nekaj velikega. Triko in čevlje že imam. Ko bi le mogla čitati vse krasne kritike, ki so jih o meni pisali, celo konzervativni listi.

Ah, Micika, kako že hrepenim po Tebi! Kako bom Bogu hvaležen, ko mine to vagabundsko življenje! Chambre-garni ni nič zame. Ne bi se mogel sprijazniti s tem. Ko Te zagledam na kolodvoru, mislim, da znorim od veselja! Ti si me pač zelo razvadila. V Berlinu bova

Dobrovoljačka banka, d. d. v Zagrebu

podružnica **LJUBLJANA**

Telef. inter. št. 5 in 720

Dunajska cesta št. 31

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

živela kot bogova. Tu si ve človek vsaj pomagati, kadar mu je dolgčas. Zelo se že veselim na to, da Ti bom mogel razkazovati vse te krasote. V začetku se boš morala seveda privaditi na to vrvenje. Potem pa Ti bo vse silno imponiralo. Skupaj bova lahko zelo poceni živela. — Sedaj zopet vem, kako je treba ceniti urejeno gospodarstvo. Kot „miserabler Junggeselle“ izmečeš sila denarja za prazen nič. — Tako, Micika, sedaj sem Ti že dosti napisal, sedaj grem pa h koritu. Torej, z bogom, jutri dopoldne imam zopet skušnjo. Z bogom, ostani čvrsta in zdrava, da prideš jasnih oči in veselega obraza v Berlin. Sicer jih pa že tukaj dobiš. Tu je vedno praznik. Z bogom — milijon poljubov od Tvojega, Tebe se zelo radujočega, Tebe nežno ljubečega
Josipa.

IV.*

Berlin, 11. novembra 1883.

Ljuba, srčkana mamica!

Tu imaš posledice mojega dolgega molka. Si zadovoljna? Ah, ko bi bila Ti včeraj v gledališču! Mojo veliko sceno ob Pozinovem truplu so že po prvem odstavku kar v sredi prekinile tako gromovite salve aplavza, da nisem mogel dalje govoriti. Vihar je trajal ob odprti sceni cele minute — reci cele minute! Ves glas sem moral porabiti zato, da sem mogel ljudi prepviti, jih pripraviti do tega, da so molčali, in dalje govoriti. Ob koncu govora se je vpitje ponovilo, bilo je fenomenalno, česar Berlin še ni doživel. Uspeh prekaša vse moje najbolj drzne sanje. Tudi po najbolj nehvaležnih scenah vihar. Prestolonaslednik je bil zopet do konca v gledališču. Sklonil se je iz lože in ploskal kot neumen. Največji uspeh, kar sem jih doživel pri gledališču. Kar zadušiti me je hotelo. Ko bi bila še Ti v gledališču! Pa bi se navsezadnje preveč razburila. Na — boš že še dosti krat lahko videla! Zelo se veselim, da prideš. Priloženi kritiki sta iz „Berl. Börs.-Courier“ in „Tagblatt“, dveh najbolj razširjenih berlinskih listov.

Dolgo sem spal in sedaj grem kosit. Zato končam. Z bogom — tisoč poljubov od Tvojega srčno Te ljubečega

Josipa.

V.

Berlin, 12. novembra 1883.

Ljuba mamica!

Tu imaš! Požiraj! Ti je dovolj! Ali hočeš še več? — Ali imam veliko dušo ali je nimam? Ali sem imenitnost ali nisem? Ali spoštuješ sedaj svojega gospoda sina ali ga ne? Ali sem tič ali nisem?

---

* Novembra 1883, so igrali dva večera „Don Carlosa“. To je bil največji in najpopularnejši Kainzov uspeh iz mladih let. Schlenther piše: Vsa vitkost, prožnost, efebnost njegove izšolane in mojstrsko obvladane postave je prišla tu do osebnega vtisa, ki nima primere. — IV. in V. pismu na mater je priložil tozadevne kritike.

Pa to še ni nič! Po vseh gostilnah in kavarnah govore o meni. Kar čez noč sem postal slavna osebnost! „Veliko dušo“ imam že dolgo. Ampak Ti si mi nevoščljiva, pa mi nisi hotela tega povedati! Kupi si „Wr. Tagblatt“, tam stoji, da sva jaz in Niemannca edina stebra nemškega gledališča! — Moram Ti reči, da Te zavidam radi Tvojega sina. To je tič! . . . Na, ali si kaj vesela? Berlin zija, je očaran, neumen in — veliko dušo imam pa tudi!

Sedaj moram v gledališče. Zbogom! Tisoč poljubov od Tvojega slavnega, veliko-dušnega

* * *

gospoda sina.

To pismo je poslednje, kar jih je pisal Kainz svoji materi. Preselila se je k sinu v Berlin, a že poldrugo leto nato umrla. Ko je bil Kainz petdeset let star, se je nekoč izrazil: „Tako čudno mi je pri srcu, če pomislim, da bom dočakal večjo starost kot so jo moji stariši.“

(Dalje prihodnjič.)

OSIP ŠEST:

In kamor se oko ozre.

(Dalje.)

Po trgovinah tu pa tam tablice z napisom: „In diesem Geschäft wird Franzosen und Belgiern nichts verkauft“ . . . Tudi na hotelih so pribiti taki napisi — in v restavracijah: da jim ne prodajo hrane . . . Med vojno: „Gott strafe England“ — danes se ne obračajo več na gospoda Boga, ne prodajajo, ne dajajo hrane in prenočišča — kajti gospod Bog se je obrnil od njih . . .

Z vsakim dnevom raste kaos . . . Ne hotenje velikega mesta, temveč pričakovanje katastrofe ga rodi . . . „Morgen bricht der Generalstreik aus,“ mi pravi zvečer gospodinja — in Morgen pride — vse gre še svojo pot, električna vozi in nad glavami ropočejo vlaki — orjaki autobusi tudi še prevažajo . . . Na večer, ponoči, o polnoči prične štrajk . . . vse čaka, hiti . . . Pa je noč . . . Pričakovanje . . . Na Potsdamer placu, na verandi velike kavarne gore lampijoni, in ci-

GRIČAR & MEJAČ

ZALOGA OBLEK
ZA DAME,
GOSPODE IN OTROKE

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA 3

VOGAL
KNAFLJEVE ULICE

Prvi, najstarejši specialni strokovno-tehnični atelje za črko-slikarstvo se najtopleje priporoča za slikanje napisov na steklo, kovine, les, zid itd.

PRISTOU & BRICELJ

LJUBLJANA

— Aleksandrova cesta št. 1 —

ganski primaši vabijo z zvoki svojih violin, blede in našminkane metulje noči . . . Danes še, samo še danes — kaj bo jutri — ne vemo . . . zato! Pri bufetu govori družba obratih, plešastih dolgonosih gospodov z visečimi ustnicami o devizah . . . Zunaj svetijo reflektorji njihovih avtomobilov . . . Še danes . . .

Gori visoko nad verando, v petem nadstropju se prižge Massary, die gute . . . zopet ugasne . . . Massary, die gute . . . in tako pozno v noč . . . Spodaj črne mase — potem neskončna vrsta obločnic Leipzigerice . . . smeh, vaba, krik . . . národič tujih, pohotnih žensk s ciničnim nasmeškom . . . Nekje od daleč igra orkester: Gott erhalte . . . zgoraj v petem nadstropju Massary, die gute . . . Gott erhalte . . .

Od desete naprej: bakanal . . . Šampanjec, avanture, kokain, opij, gole ženske . . . ples . . . Vse za denar, za dolarje . . . Še danes — jutri nas ne briga, bari in kabareji svetijo, pred njimi lakaji v zlatih livrejah, bolj v temi elegantni gospodje z vizitkami, kjer je samo ulica in številka . . . Bitte läuten, einmal lang, zweimal kurz — in tam se najde vse, nad čemer čuva paragraf . . . Še danes . . . Srečate poldorasla dekleta, srečate dame, ki so poznale lepše dni, in srečate tiste, ki izkoriščajo vse to. Mati proda hčer, mož ženo — vse za obstanek, za kruh, ki je vsak dan bolj redek in vsak dan težje pridobljen.

(Dalje prihodnjič.)

Papirna trgovina IVAN GAJŠEK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

Fini pismeni papir v kartonu in mapah, umetniške razglednice, vedno nove, fini notezi, poezije, albumi.

*Primerna darila
za Miklavža, božič, Novo leto.*

*Tu- in inozemski časopisi
se dobe v trafiki v Šelenburgovi ulici.*

ŠIVALNI STROJI

Mundlos ORIGINAL VIKTORIJA, 15 letna garancija.

Vse vrste jedilnega orodja. Velika zaloga zlatnine in srebrnine.

Jos. Šelovin-Čuden, Ljubljana, Mestni trg št. 13.

Lepa božična in novoletna darila.

Lepa darila za ženine in neveste.

Pisarniške potrebščine ovojni, pisalni in
pisarniški papir
in trgovske knjige priporoča papirnica

IVAN BONAČ v Ljubljani, Šelenburgova ul.

Kavarna, slaščičarna in pekarna

JAKOB ZALAZNIK

Ljubljana, Stari trg št. 21

TRGOVSKA BANKA, D. D.

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKOLANTNEJE

„Orient“, družba z o. z., Ljubljana

Tovarna oljnatih barv, steklarskega kleja, lakov in
firneža – Zaloga pleskarskih in slikarskih potrebščin

SREČKO POVŠE

uglaševalec klavirjev v operi in pri privatnih strankah

Ljubljana, Tržaška cesta 43

Modna krojačnica za gospode in dame

J. Sušnik, Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

„Adrija“

mednarodna transportna in komisijska družba z o. z.
Ljubljana, Dunajska cesta št. 31 – Maribor, Rekek, Jesenice
Naslov za brzojavke: „Adrijaspod“ – Tekoči računi: Zadrzna gospodarska
banka – Inter/banaski telefon št. 731

Mednarodni transporti – Prevoz vsakevrstne robe – Vkladiščanje robe
– Kemija – Carinske posredništvo – Transportno osiguranje –
Zbirni promet na vse strani – Prekomorski transporti – Zastopništva
in zveze v vseh večjih trgovskih centrih tuzemstva in inozemstva

Založna knjigarna

Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg družba
z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16

CLA
MOR

A SINKOVIC
NASIL K SOSS
LJUBLJANA * MESTNI TRG * 10

MODNA * TRGOVINA *
ZA * DAME * IN * GOSPODE *

Urejuje Fran Lipah. — Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Cena 4 Din.